

Výzkumné otázky

1. Rostou v průběhu let mzdy ve všech odvětvích, nebo v některých klesají?

Pro odpověď jsem použila CTE, kde jsem zjistila pomocí funkce LAG, jaká byla průměrná mzda v předchozím roce a díky CASE jsem si předala sloupci pro rychlou orientaci, kde mi ukazuje, zda průměrná mzda klesla oproti předchozímu roku nebo naopak stoupla.

Odpověď: Z výsledků je patrné, že z 19 sledovaných odvětví v nějakém roce klesla mzda ve 14 odvětvích. Nejčastěji to bylo v odvětví Těžba a dobývání. V 2013 došlo k poklesu nejvíce průměrných mezd a to u 10 z 19 sledovaných odvětví.

2. Kolik je možné si koupit litrů mléka a kilogramů chleba za první a poslední srovnatelné období v dostupných datech cen a mezd?

Pro výpočet výsledku jsem použila průměrnou cenu potraviny za konkrétní rok (2006 a 2018) a průměrnou mzdu za všechny sledované odvětví za konkrétní roky. Nejprve jsem zjistila cenu za první sledované období, kde jsem výsledky srovnala dle roku vzestupně a omezila na 2 a to stejné pak udělala s roky sestupně a výsledek pak spojila přes UNION ALL.

Odpověď:

rok	kategorie	prumer_cena	prumer_mzdy	kolik_koupim	jednotka
2006	Chléb konzumní kmínový	15.95	20342.38	1275.42	kg
2006	Mléko polotučné pasterované	14.36	20342.38	1416.44	l
2018	Chléb konzumní kmínový	24.31	31980.26	1315.56	kg
2018	Mléko polotučné pasterované	19.85	31980.26	1610.93	l

I když ceny chleba a mléka vzrostly mezi rokem 2006 a 2018, díky růstu mezd si dnes člověk může koupit více těchto produktů než v roce 2006.

3. Která kategorie potravin zdražuje nejpomaleji (je u ní nejnižší procentuální meziroční nárůst)?

Abych zjistila, která kategorie potravin zdražuje nejpomaleji, tedy má nejnižší průměrný meziroční nárůst cen, připravila jsem SQL dotaz pracující s daty o průměrných cenách potravin v jednotlivých letech.

Nejprve jsem spočítala průměrné ceny potravin pro každou kategorii v jednotlivých letech. Následně jsem pomocí funkce LAG() určila meziroční procentuální změny pro každou kategorii zvlášť. V posledním kroku jsem pro každou kategorii vypočítala průměrný meziroční nárůst a seřadila výsledky vzestupně.

Odpověď: Z analýzy vyplynulo, že existují kategorie, které dlouhodobě dokonce zlevňují, jako například:

- Cukr krystalový – průměrný meziroční pokles -2,02 %
- Rajská jablka červená kulatá – průměrný pokles -0,74 %

Z potravin, které stále mírně zdražují, ale velmi pomalu, je na prvním místě:

- Banány žluté – průměrný nárůst pouze 0,81 %, což z nich činí nejpomaleji zdražující kategorii

Dále následují:

- Vepřová pečeně s kostí – nárůst 1,03 %
- Přírodní minerální voda uhlíčitá – nárůst 1,06 %

Tyto kategorie tedy patří mezi cenově nejstabilnější položky z pohledu dlouhodobého vývoje.

4. Existuje rok, ve kterém byl meziroční nárůst cen potravin výrazně vyšší než růst mezd (větší než 10 %)?

Nejprve jsem spočítala průměrné mzdy a průměrné ceny potravin pro každý rok. Následně jsem pomocí analytické funkce LAG() vypočítala meziroční procentuální nárůsty jak u mezd, tak u cen potravin. Tyto hodnoty jsem pak mezi sebou porovnávala a filtrovala jsem pouze ty roky, ve kterých byl nárůst cen potravin vyšší než nárůst mezd o více než 10 procent.

Odpověď: Výsledkem dotazu však bylo, že žádný takový rok neexistuje. V žádném z dostupných let nebyl zaznamenán meziroční nárůst cen potravin, který by výrazně (o více než 10 %) převyšoval růst mezd.

Z toho vyplývá, že ve sledovaném období nedošlo k situaci, kdy by ceny potravin rostly výrazně rychleji než mzdy, a tudíž není možné označit žádný konkrétní rok jako výjimečný z tohoto pohledu.

5. Má výška HDP vliv na změny ve mzdách a cenách potravin? Neboli, pokud HDP vzroste výrazněji v jednom roce, projeví se to na cenách potravin či mzdách ve stejném nebo následujícím roce výraznějším růstem?

Nejprve jsem si z vlastní tabulky vyfiltrovala HDP České republiky po jednotlivých letech a pomocí analytické funkce LAG() spočítala meziroční procentuální změnu. Stejným způsobem jsem v druhé tabulce vypočítala meziroční nárůsty průměrných mezd a průměrných cen potravin. Nakonec jsem obě výsledné tabulky spojila podle roku a porovnávala, zda výraznější růst HDP souvisí s výraznějším růstem mezd nebo cen potravin ve stejném roce.

Odpověď: Ano, výška HDP má částečný vliv na změny ve mzdách, ale nikoli jednoznačný vliv na ceny potravin.

Z dat pro Českou republiku mezi lety 2006 a 2018 vyplývá, že růst HDP často doprovází i růst mezd. Například v roce 2017 vzrostl HDP o 5,17 % a mzdy o 6,40 %. Podobně v roce 2008, kdy HDP vzrostlo o 2,69 %, se mzdy zvýšily dokonce o 8,06 %. Neplatí to ale vždy – v roce 2012 HDP klesl, přesto mzdy vzrostly.

Ceny potravin se chovají méně předvídatelně. V některých letech rostly i při poklesu HDP (např. 2012), jindy klesaly, i když HDP výrazně rostlo (např. 2015). Z toho vyplývá, že na rozdíl od mezd ceny potravin s růstem HDP přímo nesouvisí.

Navíc se neprokázal ani zřetelný opožděný vliv HDP na vývoj mezd nebo cen v následujícím roce.